

Інформаційні джерела:

1. Мілошевич Н.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. №16. С.758 – 763.
2. Про страхування : Закон України від 7.03. 1996 р. № 85/96-ВР URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>
3. Підсумки компаній страхування життя за I півріччя 2022 року. Insurance Top. 2022. № 5(89). URL: <https://forinsurer.com/files/file00729.pdf>
4. Підсумки компаній страхування життя за I півріччя 2023 року. Insurance Top. 2023. № 3(95). URL: <https://forinsurer.com/files/file00746.pdf>

ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ І РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ

Косова Т.Д., д-р екон. наук, проф.
Федосенко А.Л., здоб. вищої освіти
Федосенко П.Л., здоб. вищої освіти
Національний авіаційний університет

Основним завданням України на сучасному етапі є подолання кризових явищ, спричинених воєнним повномасштабним вторгненням РФ і докладанням усіх зусиль для отримання перемоги у цій війні. Проте вже зараз необхідно системно планувати відбудову економіки країни, шляхи розвитку, модернізації, інноваційно-інвестиційної трансформації регіонів України на основі найповнішого використання внутрішнього потенціалу територіальних громад і місцевих ресурсів. Для стимулювання потужного післявоєнного відновлення необхідно знайти і підтримувати потенційні центри зростання, особливо на деокупованих територіях і в найбільш постраждалих від військових дій регіонах. Вирішення соціальних проблем пов'язано із необхідністю забезпечення житлом громадян, які втратили домівки у зв'язку з військовою агресією РФ, на основі створення якісно нової життєвої інфраструктури. Відновлення українських міст та сіл після війни – це комплексний процес, який має забезпечити модернізацію та подальший розвиток на десятиліття вперед. При прийнятті інвестиційних рішень необхідно враховувати зміни у маркетинговому середовищі, пов'язані з війною, – незбалансоване переселення трудових ресурсів, релокація бізнесу по різних регіонах країни, посилення значення соціально орієнтованих маркетингу та фінансів, виключна важливість енергоефективності, екологічності, інноваційності інвестицій.

Україна має тривалий досвід державної та фінансової підтримки інвестиційної діяльності. Діючими є прийняті у 1999-2001 роках Закони України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», Про спеціальні економічні зони «Закарпаття», «Яворів», «Славутич», «Інтерпорт Ковель». Проте Закони України «Про спеціальний режим

інвестиційної діяльності на території пріоритетного розвитку» у Волинській, Житомирській, Донецькій, Луганській, Чернігівській областях, а також на територіях міст Харкова і міста Шостки Сумської області втратили свою юридичну силу у зв'язку з прийняттям у 2022 році Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій» [9]. У ньому міститься дефініція відновлення регіонів і територій, що постраждали внаслідок збройної агресії проти України, як комплексу першочергових організаційних, фінансових та інших заходів, метою яких є: відновлення до придатного стану об'єктів критичної та соціальної інфраструктури, житлового, промислового та громадського призначення, створення сприятливих умов для життя громадян, повернення біженців, діяльності органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання.

Формами реалізації стратегії регіонального розвитку є прийняття інвестиційної програми (комплекс взаємопов'язаних завдань та заходів коротко-, середньо-, та довгострокового характеру для досягнення визначених цілей) та інвестиційного проекту (офіційний документ, що визначає дії його учасників, ресурси, необхідні для досягнення його цілей протягом встановлених термінів).

Вимогами до відповідності механізмів фінансування державної регіональної політики вимогам Бюджетного та Податкового кодексів України є: трансферти до місцевих бюджетів із державного бюджету; державно-приватне партнерство тощо.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій» унормовано порядок планування відновлення постраждалих через збройну агресію РФ регіонів та територій. Плани відновлення та розвитку територій розробляються Кабінетом Міністрів України разом із місцевими органами виконавчої влади з урахуванням їх наявного потенціалу та перспектив спеціалізації. Зазначені плани складаються з регіональних планів відновлення та розвитку, заходів і проектів регіонального розвитку та місцевого розвитку територіальних громад.

Національною радою з відновлення України від наслідків війни розробляються Проекти Плану відновлення України з різних напрямків діяльності, зокрема з: європейської інтеграції; аудиту збитків, понесених внаслідок війни; відновлення та розбудови інфраструктури; відновлення та розвитку економіки; функціонування фінансової системи, її реформування та розвитку; розвитку військово-промислового комплексу; модернізації та розвитку сфери безпеки і оборони; енергетичної безпеки тощо.

Виконаємо критичну оцінку Матеріалів робочої групи «Будівництво, містобудування, модернізація міст та регіонів України» [11]. Основними складовими її проекту є:

1. Програма «Відновлення та сталий розвиток регіонів» має за мету оптимальне поєднання потенціалу різних типів територій, місцевої,

регіональної економіки, господарських комплексів макрорегіонів з урахуванням принципів «зеленої економіки».

2. Програма «Відновлення об'єктів критичної інфраструктури на деокупованих територіях» ґрунтується на аудиті існуючих об'єктів надання публічних сервісів, послуг, а також забезпечення безпеки громадян для створення їх геоінформаційної системи, яка дозволить отримувати користувачам базові послуги в умовах зруйнованої або недостатньої інфраструктури за рахунок мобільних і дистанційних рішень (створення мобільних центрів надання адміністративних послуг, медичних амбулаторій, діагностичних центрів і дистанційного навчання тощо).

3. Програма «Відновлення економічної активності в регіонах і територіальних громадах (крім територій ведення бойових дій та тимчасово окупованих)» передбачає переміщення підприємств критичного значення, розташованих в зоні ризиків від рф, у безпечні регіони тощо.

4. Програма «Стимулювання розвитку регіональних полюсів зростання (скорочено РПЗ)». Вона встановлює критерії віднесення до РПЗ міських агломерацій, обласних центрів, міст обласного підпорядкування тощо.

5. Програма «Нове українське село» ґрунтується на пріоритетному розвитку потенціалу сільських територій, забезпеченні зайнятості, поєднанні принципів аграрної спеціалізації та диверсифікації інших видів економічної діяльності місцевої економіки.

6. Програма «Розвиток прикордонних територій в несприятливих умовах» спрямована на підвищення безпеки життєдіяльності населення і ведення бізнесу.

7. Програма «Розвиток макрорегіону українських Карпат» передбачає реалізацію таких заходів: формування конкурентної економіки гірських територій, збалансованої дорожньої, виробничої та соціальної інфраструктури, скасування інфраструктурних обмежень, розвиток туризму шляхом популяризації культурної спадщини та традиційних ремесл місцевого населення; охорона довкілля; розміщення виробництва готової продукції військового і подвійного призначення в регіонах низького ризику від рф.

8. «Програма справедливої трансформації монофункціональних міст України (в т.ч. вугільних)» передбачає дослідження їх економічної та бюджетної спроможності; створення умов для розвитку людського капіталу, залучення інвестицій у диверсифікацію економіки монопрофільних виробництв; забезпечення переходу на відновлювані та альтернативні джерела енергії; підвищення рівня енергоефективності житлово-комунальної сфери.

9. Програма «Забезпечення розвитку індустріальних парків в Україні» передбачає реалізацію таких напрямків: державне фінансування будівництва інженерно-транспортної інфраструктури та кредитування будівництва комерційної нерухомості на території пілотних індустріальних парків тощо.

10. Програма «Реалізація проектів державно-приватного партнерства на регіональному і місцевому рівнях» орієнтована на спрощення процедур підготовки та реалізації муніципальних проектів ДПП; розробку типових пілотних проектів у сферах: освіти, медицини, енергетики, фізичної культури і

спорту, соціальних послуг, культури, комунальної інфраструктури, житлово-комунального господарства тощо.

11. Програма «Розвиток потенціалу макрорегіону «Азов-Чорне море», орієнтована на розширення його транспортно-логістичної доступності, збереження та розвиток людського капіталу, самозайнятність населення; поглиблення регіональної спеціалізації тощо.

Інформаційні джерела:

1. Ползікова Г.В., Федосенко А. Л., Федосенко П. Л. Фінансово-інвестиційна політика регіонів і суб'єктів господарювання маркет-орієнтованого типу в умовах післявоєнного відновлення економіки. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2023. №3. С. 125-131. URL: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2023-3-17>

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Лисак Г.Г., канд. екон. наук, доц.
Гусейнова А.Х. кизи, здоб. вищої освіти
Державний біотехнологічний університет

Підвищення фінансової стійкості підприємств України наразі є дуже актуальною проблемою. Більшість українських підприємств зазнають серйозної нестачі фінансових коштів. А разом із зниженням їхньої платоспроможності погіршується і фінансова стійкість. Така ситуація обумовлює необхідність розробки та реалізації комплексних антикризових заходів спрямованих на підвищення фінансової стійкості підприємств.

Дослідження зарубіжної практики показало, що у розвинених країнах підвищення фінансової стійкості підприємств забезпечується завдяки здійсненню заходів кризового менеджменту. Саме він сприяє запобіганню ризиків та загроз на ранніх стадіях виникнення та їхній ліквідації у діяльності підприємств у разі виникнення.

Антикризове управління можна визначити як особливу підсистему управління. Це система моніторингу зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства та управління його ризиками саме з метою нейтралізації або пом'якшення кризових ситуацій.

Виходячи з цього, вважаємо, що система управління ризиками повинна включати:

- виявлення причин виникнення кризових ситуацій;
- визначення та дослідження чинників, які впливають на ризик;
- оцінку ступеня ризику;
- вибір та застосування методів нейтралізації або мінімізації ризиків та оцінку результативності реалізації обраних методів.